

ERDÉLYI
MÚZEUM

KÖNYVTÁRA

(1859)

~~93327~~

673

BCU Cluj / Central University Library Cluj

B. R. V.

673

585667

Sincai, G.

Epistola ad Grestabii-
lem, et clarissimum
virum Joannem de
Lipszky Capitaneum...
Buda, 1804.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

EPISTOLA
GEORGII SINKAI DE EADEM

A D

SPECTABILEM,

ET

CLARISSIMUM VIRVM

IOANNEM DE LIPSZKY,

CAPITANEVM CAESAREO-REGII REGIMINIS
EQVESTRIS HUNGARICI, QVONDAM
VÉCSEYANI, NVNC HASSO-
HOMBVRGENSIS,

MAPPAE GEOGRAPHICAE

Prouinciarum ad S. Coronam Regni Hungariae
pertinentium Elucubratorum.

B V D A E,

TYPIS REGIAE VNIVERSITATIS PESTANAE.

1804.

673

~~6889~~

MÁSODLAT
A M. N. MUZEUMI
SZÉCH. PÁSZ.
KÖNYVTÁRÁBÓL

Spectabilis, et Clarissime Vir!

Quod desudans in Opere, cuius merces erit gloria sempiterna, me TIBI vix de nomine antea notum accesseris, consuluerisque, qualiter Valachica Ciuitatum; Oppidorum, Pagorum, Praediorum, aliorumque locorum nomina, ad Popularium meorum captum, litteris Latinis exaranda putarem? pro eo ac debui, condescensionem TVAM maximi aestimaui, ceu qui in perficienda eadem natione Valachica a triginta, et pluribus annis pariter desudo.

Inter reliquos meos labores, quos ab anno 1774. Romae, Viennae, in Transyluania, et hic Budae ac Pestini collocaui in eruderandis, colligendis, et concinnandis Annalibus vniuersae Nationis Valachicae (quos intra bien- nium Orbi litterato spectandos datu- num me, spero) non defui, media quaerere, quibus Morum, et Ingenii cultura inter Valachos tanto facilius prouehi queat.

Propterea anno 1780. quo Viennae morabar Iussu Altissimo, Grammati- cam Daco-Romanam tunc primum inceptam a Cl. P. Samuele Klein de Szád, locupletauit, atque in ordinem reduxi, typisque edi curauimus, dein Altissimo Iussu immortalis memoriae Augustissimi quondam Imperatoris Io- sephi II. Libros pro Scholis Valachi-
cis

eis partim verti, partim proprio Marte composui.

In qua mea occupatione non tam pruritu aliquo res novas introducendi, sum quippe antiquitatis observantissimus, quam necessitate adactus, quò Grammaticam Valachicam componere queam, sedulo inquisivi in corruptelam Linguae Valachicae a materna Latina, et sororia Italica, litterasque auitas, Latinas nempe, ad analogiam Inclytae Nationis Croaticae, aliarumque, in vsum Ciuilem solum (nam in Ecclesiasticis retinendas esse Cyrillianas, quis non videt?) reducere studui eo fine, quò facilius Grammatica ad certas, paucioresque regulas exigi possit, quod cum Cyrillianis characteribus obtineri nequaquam potest.

Pro

Pro cuius asserti maiori euidencia
ad TVVM, SPECTABILIS, ET
CLARISSIME VIR! postulatam se-
quentem adnecto Tabellam.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

TABEL-

TABELLA

docens modum scribendi

Valachice, litteris tam Cyrillianis,
quam Latinis.

- I. **L**inguam Valachicam (etsi non nihil cum veteribus Dacica, Gothica et Slauica commixta sit) Origine Latinam esse, is solum in dubium vocabit, qui illius prorsus ignarus est. Et
- II. Valachos suam a Colonia, quam Traianus Augustus in veteri Dacia collocavit, ducere Originem, pariter ille tantum inficias ibit, qui in Historia minus versatus est.

III.

III. Traiani Coloniam illiteratam fuisse, quemadmodum fuere forsitan plures Boreales Nationes, negant, quinimo contrarium probant.

A. Inscriptiones, quas in veteri Dacia erexere.

1. Praefecti,

2. Legiones in ea collocatae,

3. Privati quoque, quas apud plures Authores, inprimis autem in mea eorundem collectione videre est.

B. Introductio Religionis Christianae, quae testibus Tertulliano, et Origene, Eusebio item, et Actis Martyrum apud Bollandum, eiusque continuatores, saeculo secundo Aerae Christianae iam viguit in Dacia.

IV. Sed quibus Characteribus vsa est eadem Traiani Colonia? Procul dubio principio Latinis, iisdem quippe Lapides inscripti sunt: postmodum vero quid vetat credere, eam etiam Gothorum, a quibus oppressa fuerat, characteribus vsam esse? quemadmodum Itali, atque alii vsi sunt. Certum vero est

V. Propaginem Coloniae Traiani prioribus septem saeculis, et ultra, vti non potuisse

tuisse characteribus Slaucis, praesertim Cyrillianis, qui tardius inuenti sunt, et adhuc longe tardius a maioribus nostris in Sacris adoptati, quibus tamen solis

VI. Linguam Valachicam ad amussim exprimi non potuisse, probant duae adinuentae litterae κ et μ . Quod non leue argumentum est, Valachos prius semper characteribus Latinis vsos fuisse, ceu quibus adinuentae hae duae litterae adaequate exprimi possunt, uti inferius edocebo, nunc

VII. De caractere Cyrilliano, prout eodem utimur, cuius

A. Vocales, et Dyphthongi sunt: а. ъ. ѧ-ѧ.

е. ѣ. і-и. ѡ-о. оу-Ѹ. у. ѣ-ѣ. ю.

quibus sic utimur:

1. ѧ

a. Solitarium, dum Praepositionem *in* significat, pronuntiatur, ac si haberet и. post se.

b. Initio cuiusuis vocis positum, quod necessario fieri debet, pariter pronuntiatur, ut solitarium; verum

- c. Praepositum, compositumque cum aliquo Pronomine sonum litterae **η** amittit, ut in: **ἄλλ**, **ἄμῃ**, **ἄψῃ**, **ἄσῃ**.
- d. In medio, et in fine vocum ponitur **κ**.
2. **ι** ponitur ante Vocales, et Dyphthongos; **η** ante quamvis Consonantem, et in fine vocum.
3. **ω** ponitur
- a. Solitarium, vel coniunctum certis vocibus, quando significat unitatem in genere foeminino.
- b. Initio vocum.
- c. In vltimis syllabis Genitivorum, et Dativorum Pluralium.
- d. In vocibus a Graecis mutuatis iuxta eorundem genium; alias ponitur **ο**.
4. **οϋ** ponitur initio vocum, **ϝ** in medio, et fine.
5. **η** ponitur initio vocum; **κ** in medio, et fine.
6. **ν** in solis Graecis dictionibus habet locum.
- B. Spiritus sunt duo :
1. Asper **̂**, qui apponitur omni Vocali, aut Dyphthongo, a qua vox incipit.

2. Lenis [˘], qui apponitur litteris ѣ, et ѥ, quando hae medium sonum amittunt.

C. Accentus sunt tres: Acutus [´], Grauis [`], et circumflexus ^ˆ, quorum hic est vsus: Acutus et Grauis prolongant syllabas, Grauis quidem solam vltimam, in Vocalem aut Dyphthongum desinentem; Acutus omnes reliquas syllabas, etiam vltimam, si in Consonantem desinat: At circumflexus adpositus Consonanti, denotat ante eandem Consonantem exmissam esse aliquam Vocalem.

D. Consonantes sunt

1. Simples, ut: б. ц. ч-к. д. ф. г-ш. х. л. м. н. п. р. с. ш. т. з. з. ж. в.
2. Duplices, vt: ѣ. ѥ. ѧ et Numerus ѧ.

VIII. E multitudine, varietate, Accentibus, Spiritibus, Duplicatione, atque inutili eundem tonum habentium huiusmodi litterarum multiplicatione, quis non videt, eos culturae Ingeniorum poni obices, qui Superiorum superintentionem attentam hac de re reddere debeant? Nam Cyrillicanis hisce characteribus, prouti iisdem nunc vtimur, vltra quoque vtendo.

A. Nunquam boni et expediti lectores. ef-
formabuntur, vnde euenit, vt e cen-
tum legere callentibus vix vnus bene
et expedite legat.

B. E mille vero scribentibus ad amussim
scribentem vix vnum nominare queo,
est enim Cl. Pater Samuel Klein, quan-
tum iudicare possum, inter modo viuen-
tes apprime gnarus linguae Valachi-
cae, est Reuerendissimus Episcopus
Argiensis in Valachia Transalpina
(quos Cl. Dominus Ioannes Molnar de
Müllersheim Menelogii Maioris emen-
datores prae caeteris elegit) sane bonus
Valachus, ast et hi ambo summi inter
Valachos nominis viri (mihi parcant)
in suis emendationibus quot non com-
miserunt errores orthographicos? non
ob inscitiam, aut ignorantiam, sed ob
difficillimam litteris Cyrillianis scri-
bendi methodum. Quid ergo de aliis,
et praesertim de alienigenis, qui lin-
guam nostram addiscere vellent, sup-
ponendum? si hi characteres diutius,
et mordicitus retinendi sunt, quibus
Me Hercle, si Apollo concurrat, Gra-
maticam Valachicam nemo scribet; de-
beret

beret quippe ferme tot regulas figere, quot voces reperiuntur. Quod, si Latinas reduxerimus litteras, quam facile euitatu est!

IX. Litterae igitur Latinae (donec alter aliquis alium modum, sed fundatum in ratione, et facilitate linguam liberius addiscendi, constituerit) meo quidem hac in re sat diu versati iudicio, ad scribendum Valachice sic reducendae sunt, vt

A. Loco vocalium : а. ъ. ѧ et ж. е. ѣ.

Ponantur : á. a. â—ê—î. e. é—ea

ï et и. w et o. ou et ѳ. v.

i. o. u. y.

B. Loco Dyphthongorum : ѡ. et ѧ. ю.

Ponantur : iá. iu.

C. Loco Consonantium : в. ц. д. ф. х. л.

Ponantur : b. ç. d. f. h. l.

м. н. п. р. с. ш.

m. n. p. r. s. ç,

т. з. з. ж. в.

t. x. z. j. v.

D. Loco duplicium : ѱ. ѱ. Ѡ.

Ponantur : ps. st. th.

E.

- E. ч. et к. potest exprimi more Italarum per solum c. quod ante e. et i. sonat vt: ч. ante а. о. u. vt: к.
- F. Non absimiliter possunt exprimi г. et ц. per solum g. quod ante e. et i. sonat vt: ц. ante а. о. u. vt: г.
- G. In casu, quo scribendum esset ке, ки, vel ге, ги, scribatur: che, chi, et ghe, ghi, more Italarum.
- H. In Pronominibus, quae incipiunt а к. loco huius scribatur qu. vt: каге, quäre.
- I. Syllaba ti in fine vocum, et ante Vocales legatur vt ц. Quod, si ти esset exprimendum, scribatur thi.
- X. Litteris Latinis scribendo Valachice, Spiritibus nullis indigemus, sed ad prolongandas vltimas Syllabas, quae desinunt in vocales, adhibendus est accentus Grauis. De simplice i. autem, et iu in fine vocum positis sciendum, quod medium sonum amittant, nisi illis apponatur accentus Grauis.
- XI. Quibus ita obseruatis, non tantum Grammatica Valachica emendari poterit, verum et callentes linguam Latinam, vel Italicam, praesertim vero vtriusque gnari,

ri, longe facillime Valachicam addiscere poterunt.

Tabella hac, donec alter meliorem literis Latinis Valachice scribendi methodum demonstraerit, SPECTABILIS, ET CLARISSIME VIR! ad Tuum commodum vtere securissime in exarandis vocibus Valachicis caractere Latino. Dabam Budae die 20. Septembris 1804.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Tuus perpetuus cultor

GEORGIUS SINKAI

DE EADEM,

AA. LL. Philosophiae, et SS. Theologiae
Doctor, emeritus Scholar. Director, et
actualis Corrector Typi Valachici penes R.
Typographiam Vniuersitatis Pestanae.

BCU Cluj Central University Library Cluj

20653-1268

		V o c a l e s .	Dyph- tongi.	C o n s o n a n t e s s i m p l i c e s .																						Consonan- tes duplices.	Nu- merus									
L i t t e r a e Cyrilliano-Valachicae	Maiores.	ā. non datur.	ъ. ъ.	ъ. non datur.	і-ї.	Ѡ-Ѡ	Ѡ.	ѡ.	Ѣ.	ѣ.	Ѥ.	ѥ.	Ѧ.	ѧ.	Ѩ.	ѩ.	Ѫ.	ѫ.	Ѭ.	ѭ.	Ѯ.	ѯ.	Ѱ.	ѱ.	Ѳ.	ѳ.	Ѵ.	ѵ.	Ѷ.	ѷ.						
	Minores.	а.	з.	ж.	е.	ѣ.	ї-и.	а-о.	ѝ.	ѡ.	а.	ю.	ѣ.	ѵ.	ч.	к.	а.	ф.	г.	ѵ.	х.	л.	м.	н.	п.	р.	с.	ш.	т.	ѝ.	џ.	ж.	ѣ.	ѵ.	а.	ѵ.
Substitutae Litterae Latinae	Maiores.	Ā. non datur.	Ā. Ā. Ī.	E. non datur.	I.	O.	U.	Y.	Iā.	Iu.	B.	Ç-Ti.	C ante e, eti.	D.	F.	G ante a o u et h.	G ante e eti	H.	L.	M.	N.	P.	R.	S.	Ş	T-Thi	X.	Z.	J.	V.	Şt.	Th	Ps.	VI.		
	Minores.	á.	a	â.ê.î e.	é-ea.	i.	o.	u.	y.	iā.	iu.	b.	ç-ti.	detto	qu.	d.	f.	g detto	g detto	h.	l.	m	n.	p.	r.	s.	ş	t-thi.	x.	z.	j.	v.	şt.	th.	ps.	6.
Aequivalentes	Italicis.	adpro- ximat ll a. muto.	adpro- ximat r\N muto.	e.	i.	o.	u.	i-y-v.	iā.	iu.	b.	z.	C ante e et i.	C ante a o u et h.	d.	f.	prout g ante a o u et h.	prout g ante e eti	l.	m	n.	p.	r.	s.	sc.	t.	chs.	zz.	v.	th.	6.					
	Hungaricis.	á.	é.	e.	i.	o.	u.	i-y-v.	já.	ju.	b.	cz.	cs.	k.	d.	f.	g.	dzs.	h.	l.	m	n.	p.	r.	sz.	s.	t.	kfz.	z.	zs.	v.	st.	th.	ps.	6.	

ECU Cluj / Central University Library Cluj

